

Molière, Tartuffe

1. Delo sodi v klasicistično dramatiko, natančneje v komedijo.

2. Komedija je zvrst dramatike, ki nastala v času antike. Prikazuje dogajanje, katerega junaki vzbujajo komičen vtis. Bistvo komičnega je v tem, da junak, ne da bi pri gledalcu ali bralcu vzbujal sovraštvo ali odpor, učinkuje smešno, ker so v razvoju dejanja zanikane tiste kvalitete in možnosti, ki jih želi ali hoče imeti, njegove pomanjkljivosti in napake pa izpostavljene kritiki in smehu. Konec je vedno dober, junaki se rešijo iz godlje, slabe osebe pa propadejo v svojih namenih.

3. Tartuffe opisuje vzpon prevaranta in svetohlinca po družbeni lestvici, ki mu ga v zadnjem dejanju prepreči sam kralj. Zgodba se odvija pri Orgonu, bogatem meščanu, ki ga je s svojimi nauki in narejeno dobroto zavedel v slepo sledenje. Orgon mu verjame vsako besedo in zavrača nasvete vseh drugih ljudi, čeprav se ostalim vse bolj svita, kakšna je resnica o navideznem pobožnem poštenjaku. Ko Tartuffe prične osvajati Orgonovo ženo, ta skupaj s svojim sinom skuje načrt, kako ga bo razkrinkala, vendar se jima zaradi sinove prenašljivosti v prvem poskusu ponesreči. Drugič ko se lotita zadeve, se za stolom skriva tudi Orgon, saj ga v to pregovori njegova žena, nato pa počakata, da se prikaže Tartuffe, ki jo zopet začne osvajati. S tem je prevarant razkrinkan, vendar je Orgon v svoji poprejšnji zaslepljenosti svoje celotno premoženje že nakazal nanj, zato jim Tartuffe zagrozi s tem da jih bo vrgel čez prag in odide. Kmalu se vrne skupaj advokatom, ki naj bi opravil vse potrebno za izselitev, ko se izkaže, da je kralj vmes že spoznal Tartuffovo prevaro in ga dal odpeljati v ječo. Tako se vse skupaj srečno konča, hinavec pa pristane za rešetkami.

4. **Tartuffe** je oblastitelj in pohlepen povzpetnik, ki s svojim nabrušenim jezikom in spretnim obračanjem besed leze navzgor po družbeni lestvici. Njegov moralni kompas je povsem zgrešen, saj gleda samo na svoje koristi. Do drugih se obnaša tako, da se jim prilizuje in jih napeljuje v sebi koristna dejanja.

Orgon je sicer dobrega srca in ima rad svojo družino, vendar zlahka podleže prilizovanju drugih. Je trmaste nрави in prepričan, da ima najbolj prav, dokler ga ne postavijo pred kruta dejstva. Je zvest privrženec kralja in tudi dober prijatelj.

Elmira je odločna, samozavestna ženska, ki sicer posluša mnenje svojega moža in nasvete drugih, vendar je več kakor sposobna stvari vzeti v svoje roke, ko se zapletejo. Ve kaj je dobro in kaj je zlo in v trenutku spozna Tartuffa kakor prevaranta. Je zvesta in dobra žena.

5. Tartuffe je večkrat ujet v verbalne pasti Orgonove žene, a se vsakič izmuzne s svojim nabrušenim jezikom.

Orgon situacije večkrat poskuša rešiti z zanikanjem, vendar na koncu vseeno zaviha rokave.

Elmira je ženska dejanj, ki se takoj loti problemov in ne obupa ne glede na to, če ji prvič spodleti.

6. Delo ima tipično zgradbo za dramsko delo – dramsko besedilo. Razdeljeno je na dejanja in prizore, spisano pa v verzih.

7. Klasicistična komedija je motive, ideje in oblike črpala rimske, italijanske in španske renesančne komedije, pa tudi iz srednjeveških fars in »commedie dell'arte«. Drži se tudi pravil, ki jih je v antiki zastavil Aristotel:

- **enotnosti dogajanja** - dogajanje v drami naj bo strogo zaključena, enovita celota
- **enotnosti časa** - dogajanje naj se izvrši v enem dnevu
- **enotnosti prostora** - kraj dogajanja naj ostane vedno isti

8. Jezik je bogat v besedišču in izražanju, Moliere pa je pri pisanju uporabil tudi veliko rim. Ker gre za dramsko besedilo, je zgrajeno skoraj izključno iz dialogov, izjema so le didaskalije. Ima tudi značilnost "In medias res", saj nas vključi naravnost v središče dogajanja, prejšnje dogodke pa opiše skozi dialoge dramskih oseb. Drama poteka v sedanjiku, saj se drži treh pravil, zastavljenih s klasicističnimi in antičnimi okviri komedije. Moliere v delu uporablja jambsko stopico.

9. Bistvo teksta je verjetno Molierov cilj, da bi prikazal socialne težave tistega časa. Seveda jih je, preden jih je serviral publiki, iz katere se je delal norca, zavil v spretne besede in upodobil nekoliko drugačne, morda bolj ekstremne okoliščine, a namen ostaja isti. Pod nos jim je pomolil ogledalo.

10. To delo lahko aktualiziramo v katerem koli času, morda pa še najbolj prav v 21. stoletju. Takšnih prevarantov, kakršen je Tartuffe, je gotovo več kakor dovolj v svetu, njihove spletke, goljufije in korupcija pa so na žalost večkrat uspešni kakor da bi jih razkrinkali, kakor se to zgodi v Molierovi komediji. V drami lahko vidimo ogledalo našega sveta in propad družbe, v katerega vedno bolj drsimo. Delo mi je bilo vsekakor všeč, čeravno me na začetku ni ravno pritegnilo, ko pa sem spoznala bistvo zgodbe, je vse skupaj postalo precej zanimivo. Tako me sploh ne preseneča, da je drama preživela stoletja in še zdaj ostaja ena izmed klasik v komediji.

11. Njegovo polno ime je bilo Jean-Baptiste Poquelin, vendar je bolj znan pod umetniškim vzdevkom Molière. Bil je rojen v meščanski družini, ki je opravljala dela na dvoru, zato je imel že od rojstva dobro odskočno desko v visoke kroge, ki so kasneje postali njegovo občinstvo. Izobraževal se je v jezuitskem samostanu, kjer je med drugim študiral tudi grščino, latinščino in antično književnost. Vpisal se je na pravo, vendar je spoznal igralko Madeleine Bejart, ki ga je seznanila z igrilstvom. Naslednja leta njegove mladosti so razburkano minila, saj je pristal v zaporu, bil razdedinjen in se skregal z očetom, a svojega igralskega cilja ni opustil in je še 13 let potoval po Franciji skupaj z gledališko družino. Ko se je zanj zavzel Filip Orleanski, brat kralja Ludvika XIV., so dobili priložnost igre na samem dvoru. Z igro Zaljubljeni zdravnik so navdušili vse občinstvo in Molieru so ponudili mesto na dvoru, kjer se je tudi ustalil. Poročil se je z Armando, dvajset let mlajšo igralko iz njegove gledališke družine, kateri je tudi posvetil nekatere najboljše ženske vloge v svojih delih (med drugim tudi Elmiro v *Tartuffu*). Umril je leta 1673, "na odru", med poslednjo igro *Namišljenega bolnika*. Njegova najpomembnejša dela so:

- *Tartuffe*
- *Ljudomrznik*;
- *Učene ženske*;
- *Šola za žene*
- *L'Avare*